

FIRE FOLKESAGN FRA HJEMBÆK

Ved Albert Thomsen.

Mange af vore Læsere vil sikkert erindre en Artikel om »Landsbyliv paa Hjembæk-Egnen« i Aarbogen for 1932. Den 81-aarige Ane Kathrine Pedersen, hvem disse Meddelelser skyldtes, fortalte mig for nylig nogle gamle Historier derude fra hendes Barndoms Hjemegn, og jeg skal her søge at gengive dem, saaledes som jeg noterede dem op.

Kattehistorien kendes i lignende Form mange Steder fra; derimod er de to Nissesagn ikke almindelige, og det samme gælder Heksehistorien, om Konen, der smører sig med en Tryllesalve og rider til »Troms«. Dette Sted menes ellers nu at være identisk med Fjældet »Trommen« paa Hvaløen oppe ved Finmarkskysten (se Møller: Fester og Højtider II, S. 177), men min Meddelerinde holder paa, at det var det samme som Bloksbjerg (Brocken).

Katten fra Maglehøj.

Provst Nissen i Hjembæk kom en Dag kørende hen ad Hovedlandevejen; han havde været til Sogns i Svinninge og skulde nu hjem. Da de kom ud for Maglehøj, der hvor Vejen til Arnakke gaar fra, fik de Øje paa en meget smuk sortoghvidbroget Kat, som løb efter Vognen helt hjem til Præstegaarden. De lukkede den ind og var gode mod den, og den blev hos dem.

Saa var det en Tid efter, at Præsten igen kom kørende forbi Maglehøj, og nu lagde baade han og Kusken Mærke til, at der sad en ganske lignende Kat ude ved Vejkanten, og de hørte tydeligt en Røst, der raabte: »Hils

Kismehæi fra Rormeræi, at nu er Knurremurre død.«

Da de kom hjem, fortalte Kusken det i Borgestuen. Katten laa og sov derinde, men vaagnede, da den hørte de to Navne, og løb ud, og siden saa de den aldrig.

Nissen forlanger Mælk og ikke Brændevin.

En fattig Kone ude paa vor Egn havde en Høne, en Mand og en Søn. Til Fastelavn havde Hønen lagt 3 Æg. I et lille Sted tæt ved havde de en Ko, og de solgte ogsaa lidt Brændevin til andre Smaafolk. Manden regnede nu ud, at efter Skik og Brug var 3 Pægle Sødmælk og 1 Pægl Syvgraders-Brændevin lige dyrt; han vilde have Snaps for Æggene, men Konen og Drengen vilde have Mælk. Fastelavnssøndag tog Manden en Trepæglflaske i den ene Lomme og Æggene i den anden. Tollen faldt af Flasken, og det havde Konen ikke noget imod.

Paa Vejen syntes Manden jo nok, at den Flaske var noget tung; men da han kom derhen, satte han den paa Bordet og lagde Æggene ved den. I det samme sprang Nissen op af Flasken og raabte: »Tre Pægle Sødmælk og 3 Æg, det er lige dyrt, og det skal vi have!« Manden blev saa forfjamsket, at han ikke fik sagt noget om Brændevinen, og inden han fik samlet sig til det, havde de andre fyldt hans Flaske med Mælk, og den maatte han drage af med.

Nissen i Lommen.

Der var en gammel Gaard nede i Marke med saa mange Tilbygninger og Udhuse, at Folk sagde, der var 26 Gavle paa den; Manden dør var flink mod saadanne nogle omvandrede sølle Mennesker og gav dem tit Lov at bo i hans Kartoffelhus for et Par Dage.

Her holdt saa engang en Mand og Kone til, og nu vilde Konen en Dag have Manden af Sted og købe Brød; han havde mere Lyst til Brændevin. Men Nissen, som var

glad for Konen, fordi hun havde lagt nogle Brødskorper ud til ham engang imellem, sprang op i Mandens Lomme, da han gik.

Han skulde ud ved Kundby Banke; dør boede der én, som havde lidt Høkerforretning og fik en Sending Brød, Sukker og Bønner ude fra Holbæk hver Lørdag. Da nu Manden vilde sige til om den Brændevin, fo'r Nissen op af Lommen og forlangte Brød, og saa havde Manden ingen Skillinger til at købe Snaps for.

Pigen, der red til Troms.

I en Gaard var der en Kone, der kunde lidt mere end andre Folk. Hun hørte nok til dem, der red gennem Luftten St. Hansaften eller maaske det var Skærtorsdag, ned til Troms; det er det Sted nede i Tyskland, som de ogsaa kalder for Bloksbjerg.

En Dag lagde Pigen Mærke til, at Konen var saa smykket og hæget, og saa kom der en halv Snes Kvinder ind i Gaarden og stod og ventede ude ved Brønden. Pigen blev nysgerrig efter at vide, hvor de skulde til Gilde henne, og hun opdagede saa ved at kigge gennem det lille Forstuevindue, at Konen gik ind i Skorstenen, pillede en Sten ud og tog en lille Æske derinde og gav sig til at smøre sig i alle Leddene med en Salve, og saa sagde hun hele Tiden: Højt op i Luften! Over alle Trætøppe!

Pigen vilde gerne med, og da de andre var taget af Sted, skyndte hun sig at hæge sig lidt og fandt saa Æsken frem og smurte sig ligesom Konen og sagde: Højt op i Luften! I g e n n e m alle Trætøppe!

Men da hun naede ned til Troms, var hun næsten helt splittet ad og havde kun de bare Trevler paa Kroppen, for hun maatte jo igennem alle de Trætøppe, der var paa Vejen derved.